

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" oktobra numurā 2
- Apbalvoti konkursa "Sējējs" laureāti 2
- LEADER projekts – gudra maltīte no Gulbenes 4
- Paplašināts atbalsta pretendentu loks un vienkāršoti nosacījumi atbalsta saņemšanai 5
- Neaizmirsti! Līdz 20. novembrim jāiesniedz Ekoshēmu atskaite! 6
- Lopkopības saimniecībām pieejamās iespējas sistēmā "Mans Lauks" paplašinās 6
- Dzīve laukos ar mērķtiecīgu un ilgtspējīgu domāšanu 7
- Organiskie pārstrādājamo resursi dārzkopībā un citās nozarēs 10
- Profesionālo zināšanu pilnveidei lauku apvidos – 6 miljoni eiro 11
- ES atbalsta 3. kārtā plānota novembrī–decembrī 12
- Jaunā MKPC mežsaimniecības sadaļa LLKC mājaslapā .. 13
- EK priekšlikums paudžu nomaiņai 13
- Komisijas priekšlikumi Mežu izciršanas regulas īstenošanai 13
- Priekšlikumi ilgtspējīgai lauksaimniecībai 13
- Svarīgākie datumi, kuru lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2025. gada decembrī 14
- "Kūku lāde" – ģimenes spēks un konditorejas māksla 15

AKTUALITĀTES

"Novada Garšas" produktu konkursa zelta medaļu ieguvēji

Foto: Uģis Avots

RAŽAS SVĒTKI RĪGĀ – KOŠI, GARDI, IZZINOŠI

Ar krāšņiem Ražas svētkiem Rīgā noslēgsies "Novada Garšas" šī gada aktīvā sezona. Lietus, kas visas dienas garumā tā īsti nerimās, pulcēja ļaudis omulīgajās Hanzas perona telpās, ļaujot izzināt dabiskās plāvas un mitrāju noslēpumus, noskaidrot dažādo pārtikas shēmu apzīmējumus un nozīmi uz pārtikas produktu iepakojumiem, bet pāri visam – ļaujot izgaršot, izsmaržot un arī iegādāties četru Latvijas novadu ražotāju lieliskos produktus.

Ikvienam pasākuma apmeklētājam bija iespēja savām acīm redzēt tos saimniekus, kuru ražotie produkti atzīti par ļoti labiem šī gada "Novada Garšas" rīkotajā produktu kvalitātes konkursā. Tajā šoreiz piedāvoti vairāki pozitīvi pārsteigumi – gandrīz katrā kategorijā kāds liofilizēts produkts, negaidīti liels zelta medaļu birums, kā arī ievērojams vērtēšanai iesniegto ziv-

ju un gaļas produktu skaits.

Kopumā 2025. gada produktu kvalitātes konkursā 88 ražotāji iesniedza 191 produktu, no kuriem 40 saņēma zelta, 56 – sudraba un 43 bronzas medaļas. Ražotāju produktus vērtēja 35 dažādu jomu eksperti – pārtikas tehnologi,

šefpavāri, restorānu un dzērienu studiju īpašnieki, uzņēmēji, kvalitātes vadības eksperti – atzīstot, ka iesniegto produktu kvalitāte šogad bijusi ievērojami augstāka.

Ar produktu konkursa medaļu sadalījumu iepazīties var šeit: <https://ej.uz/yoece> ▶ 3. lpp.

Kurzemes zivju zupu piedāvā LLKC Ventspils biroja vadītāja Īrisa Roze-Posuma ar savām kolēģēm

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" OKTOBRA NUMURĀ

Zurnāla oktobra izdevumā stāsts par Grasbergu saimes "Zilūziem". Septembrī saimniecība, kura bija iekarojusi tirgu ar kvalitatīviem piena produktiem un elastīgo pieeju to piegādēm patērētājiem, paziņoja par ražošanas pārtraukšanu.

Kāds iemesls šādam lēmumam un kādi ir saimniecības attīstības plāni un valsts lauksaimniecības redzējums, intervijā Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājam, žurnālistam Rolandam Feldmanim stāsta "Zilūžu" saimnieks Valts Grasbergs.

Kāda ir Itālijas Marko reģiona lauksaimniecība? Atbildi sniedz LLKC Ogres biroja uzņēmējdarbības konsultante Elīna Masteiko, kura kopā ar vēl 20 Latvijas lauksaimniekiem bija devusies pieredzes apmaiņas braucienā uz Itāliju, lai noskaidrotu, kādas inovatīvas tehnoloģijas un prakses ekonomiski pamatotas lopkopības produkcijas ražošanā te izmanto.

Lietainā vasara darījusi savu, un redzam, ka skābbarībā šogad tiek konstatēta sviestskaibe. Kā šādā gadījumā rīkoties, skaidro LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere.

Kas ir gaļas liellopu saimniecību bezzaudējuma punkts un kā tas palīdz saimniecības rentabilitātes nodro-

šināšanā, raksta LLKC ekonomists Raivis Andersons.

Saimnieku pieredzes rubrikā šoreiz par Lašu ģimeni, kas apsaimnieko gaļas liellopu saimniecību Talsu novada Kaļķu ciemā. Pie jaunās ģimenes, kura nesen no Dānijas atgriezies Latvijā, viesojās žurnāliste Ilze Rūtenberga-Bērziņa.

Oktobris ir aktīvākais aitu meklēšanas laiks. Kā izvēlēties pareizo vaislinieku jēru ražošanai, skaidro Latvija Aitu audzētāju asociācijas aitu vērtēšanas speciāliste Dina Avotiņa.

Piedāvājam arī žurnālistes Ilzes Galkinas sagatavoto stāstu no Alsviķu pagasta "Burtniekiem". Tur Guna Dubra izveidojusi dekoratīvo vistu saimniecību, kurā audzē Ķīnas kohinus, australopus, viandotes, barnevalderus, sulmtalerus, maraus, zviedru ziedu vistas un vēl citu šķirņu putnus.

Savukārt, kā pareizi jāuzglabā barība putniem, raksta Latvijas Apvienotās putnkopības nozares asociācijas izpilddirektore Anna Ērliha.

Zirgkopības rubrikā ieskatāties demonstrējuma "Dažādu līniju Latvijas siltasiņu šķirnes braucamā tipa ērzeļu pēcnācēju kvalitātes salīdzinājums selekcijas efektivitātes noteikšanai" rezultātos. Demonstrējumu no 2023. gada īstenoja LLKC ar mērķi salīdzināt un demonstrēt dažādu līniju Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes braucamā tipa

(LSb) vaislas ērzeļu pēcnācēju kvalitāti. Demonstrējumu apraksta Aija Luse, LLKC Ogres biroja vadītāja un lopkopības konsultante, un Laine Orbidāne, demonstrējuma zinātniskā konsultante.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2026_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos.

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

SĒJĒJS

APBALVOTI KONKURSA "SĒJĒJS" LAUREĀTI

Apbalvošanas ceremonijā kultūras centrā "Hanzas perons" 25. oktobrī pasludināti Zemkopības ministrijas konkursa "Sējējs 2025" laureāti. Balvas piešķir deviņās konkursa nominācijās. Šogad konkurss notika 32. reizi.

Konkursa "Sējējs 2025" laureāti:

- "Par mūža ieguldījumu lauksaimniecībā" – Dzidra Kreišmane, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Augsnes un augu zinātņu institūta asociētā profesore un vadošā pētniece;
- "Gada lauku saimniecība" – z/s "Kotiņi", Šķilbēnu pagasts, Balvu novads;
- "Gada uzņēmums pārtikas ražošanā" – AS "Ķekava Foods", Ķekava;

- "Ģimene lauku sētā" – Tēraudu ģimene, SIA "Zaļā sala-R", Griškānu pagasts, Rēzeknes novads;
- "Jaunais veiksmīgais zemnieks" – Beatrise Laimdota Pastare, Sēmes pagasts, Tukuma novads;
- "Gada veiksmīgākā kopdarbība" – KS "Piena loģistika", Valmiera;
- "Bioloģiskā lauku saimniecība" – z/s "Birznieki", Vānes pagasts, Tukumā novads;
- "Gada LEADER projekts vietējā

rīcības grupā" – SIA "Organic Products", Ludza, un Biedrība "Ludzas rajona partnerība";

- "Zinātne praksē un inovācijas" – pētnieku grupa Ph. D. Pavels Gornas, Dr. sc. ing. Dalija Segliņa, M. sc. sal. Inga Mišina, Bc. Elise Sīpeniece, Bc. Ieva Miķelsone par pētījumu „Asinszāles (Hypericum): jaunatklāts E vitamīna resurss Latvijā”, Dārkopības institūts.

Šogad konkursā ieviests jauninājums – sabiedrības atzinības balsojums, kurā bija vērojama liela iesaiste – kopumā piedalījās 49 693 balsotāji. Par uzvarētāju ar 6501 balsi kļuva SIA "JK Timber".

Pēc ZM informācijas

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Pēc divu gadu ieviešanas posma Latvijas Dabas fonda izveidoto zīmolu "Dabisko plāvu produkts" pārņem LLKC. Attēlā: Vita Tērauda, LDF direktore, Mārtiņš Cimermanis, LLKC valdes priekšsēdētājs

Jau piekto gadu ražas svētku laikā saimnieki ziedo labdarības izsolei kādu no saviem produktiem. Izsolē iegūtie līdzekļi tiek biedrībai "Lielas rūpes par mazajiem," kas Bērnu slimnīcā nodrošina aukles atbalstu bērniem. Šogad kopā izdevās saziņot 1065 eiro!

Novadu ražas svētki Rīgā šogad pulcēja vairāk nekā 40 mazo partīkas ražotāju no visas Latvijas

UZZIŅA: 2024. gada produktu kvalitātes konkursā vērtēja 170 produktus no 82 ražotājiem, 21 produkts ieguva zelta, 46 – sudraba, bet 36 – bronzas medaļas.

Kurzemnieces Taigas Reķes un uzņēmuma "Ugly Cake" vadībā varēja uzzināt, kuru rausi drīkst saukt par sklandrausi, kurš iekļauts ES aizsargāto produktu shēmā, bet kuru ne

1. lpp.

Evita Straumīte, žūrijas komisijas vadītāja, LBTU Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģijas fakultātes Pārtikas institūta asociētā profesore: "Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, vērtēšanai vairāk bija iesniegtas svaigas zivis un gaļa. Tās bija piegādātas svaigas un arī vērtējums tādēļ labs. Ļoti labas kvalitātes produkti bija iesūtīti arī piena grupā. Jauna tendence – liofilizētie produkti. Secinājums – ja liofilizācijā izmantots labs produkts, arī rezultāts ir labs."

Tieši liofilizācijas dažādība bija tas, kas šogad pārsteidza žūrijas komisiju, jo tādi bija teju katrā no 11 kategorijām: "Liofilizēti produkti bija ne vien pie jau ierastajiem saldumiem kā medus kūka vai dažādas ogas un dārzeņi, bet arī pie gaļas un zivīm, piemēram, liofilizēts galerts, sama fileja vai lielā gaļas uzskoda. Tas tikai parāda, ka ražotāji ir ļoti radoši un meklē arvien jaunas iespējas, kā produktus piedāvāt patērētājiem," uzsver "Novada Garšas" projekta vadītāja Elīna Ozola.

Atgādināsim, ka produktus varēja pieteikt 11 kategorijās – piens un piena produkti (arī kazas un aitas piens); gaļa un gaļas pārstrādes produkti, zivis un zivju produkti, ogu, augļu, augu un dārzeņu produkti, graudaugu un pākšaugu pārstrādes produkti un maize, konditoreja (saldumi un miltu izstrādājumi), medus un tā produkti, bezalkoholiskie dzērieni, raudzēti alkoholiskie dzērieni (alus, vīns, sidrs u. c.), stiprie alkoholiskie dzērieni un citi.

Sagatavoja Ilze Rūtenberga-Bērziņa

Garšrades Dainas Eglītes-Antonas vadībā apmeklētājiem bija iespēja uzzināt, kas ir labi aizmirstā fermentēšana

LEADER

LEADER PROJEKTS – GUDRA MALTĪTE NO GULBENES

Ikdienā, kad dzīves temps ir straujš un pusdienlaiks paskrien nemanot, daudziem nākas paļauties uz ātrajiem risinājumiem – sviestmaizēm, našķiem vai pat izlaist ēdienreizes. Taču Gulbenes novadā radīts uzņēmums "WISEMEAL" apliecina: arī maltīte dinamiskā dienas ritmā var būt sabalansēta, veselīga un videi draudzīga.

"WISEMEAL" ir augu izcelsmes pārtikas produkts, kas apvieno vērtīgas uzturvielas, rūpīgi atlasītas izejvielas un ir radīts ērtai lietošanai straujajā ikdienas ritmā. Šie produkti veidoti kā pilnvērtīgas maltītes, kas ļauj ātri un vienkārši remdēt izsalkumu, nezaudējot uzturvērtību un kvalitāti.

Sajaucot sausās sastāvdaļas ar ūdeni vai pienu, tiek iegūts barojošs kokteilis, kas sniedz enerģiju un labsajūtu – gan intensīvai darba dienai, gan aktīvai atpūtai dabā un citos ikdienas izaicinājumos.

SIA "WISEMEAL" ir jauns, bet strauji augošs Latvijas pārtikas uzņēmums, dibināts 2023. gadā ar mērķi radīt augu izcelsmes, uzturvielām bagātas un ātri pagatavojamas maltītes, kas nodrošina pilnvērtīgu uzturu arī steidzīgā ikdienā.

Uzņēmums atrodas Gulbenē, Zaļajā ielā 3 – tālu no galvaspilsētas burzmas, taču tieši tas kļūst par tā stipro pusi. "Lauki nav šķērslis inovācijām," uzsver uzņēmuma pārstāve, valdes locekle **Liena Kazāka**. "Gluži otrādi – tas ir iedvesmas avots un iespēja radīt kaut ko tīru, dabīgu un patiesu." Ar lepnumu "WISEMEAL" apliecina, ka arī Latvijas mazpilsētā iespējams attīstīt modernu, ilgtspējīgu pārtikas ražošanu.

No idejas līdz produkcijai

"WISEMEAL" radītāji vēlējas apvienot veselīgu uzturu, zinātnisku pieeju un praktiskumu.

Produktu klāstā ir, piemēram:

- "Energy WISEMEAL" ar kakao – olbaltumvielām bagāta maltīte ar D3 vitamīnu;
- "Nutri" līnija ar plūmēm un ogām – šķiedrvielām bagāts variants gremošanas veselībai;
- Ātrās zupas ar krēmīgu sīpolu vai tomātu garšu – gatavas minūšu laikā;
- "Backup" batoniņi ar inovatīvām garšām, tostarp pat ar Ķelmēnu rupjmaizes notīm – cieņas apliecinājums Latvijas garšas mantojumam.

Projekta īstenotāja Liena Kazāka

Visi produkti ir uz augu bāzes, veidoti no zirņu un rīsu proteīna, bagātināti ar šķiedrvielām, D vitamīnu un veselīgajiem taukiem. Tādējādi tie nav tikai "ātrs risinājums izsalkumam", bet gan pilnvērtīga, sabalansēta maltīte. Daļa izejvielu – graudi, auzas, ogas – nāk no vietējiem piegādātājiem, un uzņēmums aktīvi meklē jaunus sadarbības partnerus tieši lauku teritorijās. Turklāt, izvēloties vietējas sastāvdaļas, uzņēmums samazina transporta emisijas un veicina ilgtspējīgu piegādes ķēdi – kas kļūst arvien nozīmīgāk arī Latvijas pārtikas sektorā.

"WISEMEAL" piedāvā arī degustācijas savā ražotnē Gulbenē. Apmeklētāji var iepazīt produktu tapšanu, nogaršot dažādas garšas un uzzināt vairāk par sabalansētu uzturu. Šie pasākumi kļūvuši populāri gan vietējo skolēnu, gan ceļotāju vidū – jo tie apvieno izglītību, inovāciju un lauku tūrisma pieredzi.

Atbalsts un inovācija

Uzņēmuma attīstībā būtisku lomu spēlējuši arī Eiropas Savienības at-

"WISEMEAL" un Ķelmēnu maizes kārtojums – latviskākais našķis no dabīgām izejvielām

balsta mehānismi – tostarp LEADER un Reģionālās attīstības fonda programmas. Tās ļāvušas izstrādāt jaunas receptes, iegādāties aprīkojumu un testēt produktus plašākā tirgū.

"Latvijā mums ir daudz inovatīvu ideju, bet tām bieži pietrūkst resursu," stāsta uzņēmuma pārstāve. "Atbalsta programmas palīdz ideju pārvērst reālā produktā – un, mūsu gadījumā, arī cilvēku ikdienas ēšanas paradumu maiņā."

Ar LEADER finansiālu atbalstu īstenots projekts "Aprīkojuma iegāde "WISEMEAL" funkcionālo pārtikas pulveru ražošanas uzsākšanai, radot inovatīvus produktus Gulbenes novadā". Projekta mērķis ir nodrošināt pārtikas produktu efektīvu ražošanas procesu, paaugstinot konkurētspēju.

Projekta ietvaros tika iegādāts aprīkojums – birstošu pārtikas produktu maisītājs, pārtikas produktu svēršanas un pakošanas iekārta, galds ar plauktu, galds ar dubultajām izlietnēm, ūdens maisītāju un dušu, 4 sastatnes, verificēti galds un grīdas svāri.

LEADER projekta kopējās izmaksas veido 51 191,58 EUR, attiecināmās izmaksas ir 46 915,78 EUR, no tām Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstībai (ELFLA) publiskais finansējums ir 32 841,04 EUR, attiecīgi privātais ieguldījums veido 18 350,54 EUR.

Mazs uzņēmums ar lielu mērķi

Pēc *Lursoft* datiem, SIA "WISEMEAL" 2024. gadā sasniedza apgrozījumu 78 966 eiro un peļņu 41 498 eiro, nodarbinot vienu cilvēku. Uzņēmums vēl ir mazs, taču tam ir skaidrs mērķis – attīstīt veselīgu, augu bāzes ēšanas kultūru Latvijā un dot ieguldījumu vietējā ekonomikā. "Lielie panākumi sākas ar mazām, gudrām lietām," teic projekta īstenotāja. "Mēs ticam, ka arī no Gulbenes var aiz-

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKCLV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

sniegt pasauli – ja dari ar sirdi.”

Uzņēmums ir uzņemts kā biedrs Latvijas lielākajā jaunuzņēmumu kopienā, kas apvieno vairāk nekā 100 jaunuzņēmumus, veicinot inovācijas un starptautisku izaugsmi, kā arī nodrošinot sadarbības iespējas un atbalstu ar globālu perspektīvu.

Tirgū joprojām valda skepticisms pret maltīšu pulveriem, jo daudzi tos saista ar sporta uzturu vai diētām. Tāpēc “WISEMEAL” aktīvi strādā pie izglītošanas un sabiedrības uztveres maiņas, uzsverot – tas nav “ātrais risinājums”, bet gan pilnvērtīga ēšana mūsdienu ritmā.

Turpmākajos gados uzņēmums plāno paplašināt eksportu un izstrādāt jaunus produktus, tostarp funkcionālos batoniņus ar Latvijas superproduktiem – brūklenēm, linsēklām, kaņepēm.

“WISEMEAL” piemērs rāda, ka lauku uzņēmumi var būt gan moderni, gan ar pasaules līmeņa domāšanu. Gulbenes uzņēmums apvieno tradīciju, zinātni un praktiskumu, radot produktus, kas palīdz cilvēkiem ēst veselīgāk, ilgtspējīgāk un apzinātāk.

LEADER Latvijā

Latvijā LEADER/SVVA pieeju šobrīd īsteno 33 vietējās rīcības grupas (VRG), aptverot visas lauku teritorijas un pilsētas ar iedzīvotāju skaitu līdz 5000 iedzīvotāju (atsevišķās aktivitātēs attiecināmas arī darbības valstspilētās un lielākās pilsētās).

Vietējās rīcības grupas apvieno vairāk nekā 1300 biedrus un aptver 93% valsts teritorijas, nodrošinot, ka attīstība sasniedz pat mazākās apdzīvotās vietas. Piemēram, Latvijas pierobežā Alojā LEADER atbalsts ļāvis ne tikai atjaunot vēsturisko dzelzceļa staciju, bet arī atvērt ģimenes picēriju, kas radījis jaunas darba vietas un izbraukuma iespējas, paplašinot tirgu, bet Rēzeknes novada Ilzeskalna pagastā izveidots jauns graudaugu pārstrādes cehs, radot inovatīvus bioloģiskus produktus. Saldus novadā ortopēda privātprakses izveide īsina pacientu rindas un samazina izdevumus braucieniem uz Rīgu; savukārt Balvu novada Kubulos tapis rehabilitācijas pakalpojumu un attīstību veicinošu nodarbinātības centrs bērniem no dažādām

sociālajām grupām, kas dod iespēju saņemt pakalpojumus uz vietas.

Iepriekšējā periodā (2014.–2022. g.) tika apstiprināti 4464 projekti, radītas 1062 jaunas darbavietas. 38% jeb 855 projekti radīja iespēju uzsākt vai attīstīt ražošanu, 19% projektu radīja pievienoto vērtību lauksaimniecībai, bet 11% projektu saistīti ar koka izstrādājumu un mēbeļu ražošanu, 3% projektu – veselības un sociālie pakalpojumi.

Iepriekšējā plānošanas periodā pašvaldības īstenoja 1047 projektus, uzņēmēji 2137, bet nevalstiskās organizācijas (NVO) – 1277. Projekti bija, sākot no 294 EUR (žāvēšanas skapja iegāde mājražošanai) līdz 80 000 EUR kartinga trases atjaunošanai, bet vidējā projekta summa bija 16 563 EUR.

Raksts sagatavots sadarbībā ar biedrību “SATEKA”.

PAPLAŠINĀTS ATBALSTA PRETENDENTU LOKS UN VIENKĀRŠOTI NOSACĪJUMI ATBALSTA SAŅĒMŠANAI

Valdība 7. oktobrī apstiprināja grozījumus valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtībā Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumā darbību īstenošanai saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības (SVVA) stratēģiju jeb LEADER pieejas īstenošanu, lai paplašinātu atbalsta pretendentu loku un vienkāršotu nosacījumus atbalsta saņemšanai, tostarp nelieliem projektiem.

Ar grozījumiem paplašināts atbalsta pretendentu loks uzņēmējdarbības projektiem – uz atbalstu var pretendēt uzņēmumi ar apgrozījumu līdz 350 tūkstošiem eiro (iepriekš 150 tūkstoši), tādējādi sniedzot iespēju arī lielākiem uzņēmumiem izmantot atbalsta iespējas. Šādi uzņēmumi jau ir nostiprinājušies tirgū un atraduši savu tirgus nišu. Tādēļ pastāv potenciāli lielākas iespējas, ka tie veidos jaunas darba vietas, kā arī ir atvērti inovācijām, kas ir viens no LEADER pieejas pamatelementiem, un ir atvērti ilgtspējīgu risinājumu ieviešanai.

Noteikumos paplašināts fiksētās

summas maksājuma ar budžeta projekta aprēķina metodi “Lauku biļete” atbalsta pretendentu loks, ietverot ne tikai uzņēmējdarbības uzsācējus lauku teritorijā, bet arī esošus saimnieciskās darbības veicējus, tādējādi nodrošinot vienkārša atbalsta iespējas mazās uzņēmējdarbības attīstībai līdz 15 tūkstošiem eiro.

Savukārt projektiem, kurus īsteno kā fiksētās summas maksājumu “Jauniešu iniciatīvas”, ar grozījumiem atcelts ierobežojums pasākumus īstenot tikai lauku teritorijā. Tas ļauj apgūt zināšanas un prasmes lauku jauniešiem un bērniem arī tajos pasākumos, ko rīko ārpus lauku teritorijas.

Grozījumi noteikumos paredz vienkāršotu atbalsta saņemšanu un procesu administrēšanu nelieliem projektiem ar kopējo attiecināmo izmaksu summu līdz 15 tūkstošiem eiro, paredzot tiem ieviest vienkāršoto izmaksu – fiksētās summas maksājumu, kas balstīta uz budžeta projekta aprēķina metodi. Tādējādi tiks veicināta finanšu līdzekļu efektīvāka administrēšana un mazināts administratīvais slogs gan atbalsta saņēmējiem, gan administrējošām iestādēm.

Minētais pasākums tiek īstenots, izmantojot LEADER jeb sabiedrības virzītās vietējās attīstības (SVVA) pieeju. Tas nozīmē, ka lēmumi par atbalsta piešķiršanu balstās uz vietējo rīcības grupu (VRG) izstrādātām vietējās attīstības stratēģijām 2023.–2027. gadam.

LEADER vīzija – ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale) tulkojumā no franču valodas nozīmē mērķtiecīgas un koordinētas rīcības lauku ekonomikas attīstībai.

Noteikumi “Grozījumi Ministru kabineta 2023. gada 10. oktobra noteikumos Nr. 580 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana”” stāsies spēkā nākamajā dienā pēc to publikācijas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

ZM informācija

MANS LAUKS

NEAIZMIRSTI! LĪDZ 20. NOVEMBRIM JĀIESNIEDZ EKOSHĒMU ATSKAITES!

Lauksaimniekiem vēl līdz 20. novembrim ir iespēja koriģēt un iesniegt Ekoshēmu atskaites. Ja atskaites tika iesniegtas līdz 5. novembrim, tad līdz noteiktajam termiņam ir atļauts veikt precizējumus, un par tiem netiks piemērots atbalsta samazinājums. Ja dati netika iesniegti līdz 5. novembrim, tos joprojām var iesniegt līdz 20. novembrim, taču par katru kavējuma dienu tiks piemērots atbalsta samazinājums.

Lai saņemtu Ekoshēmu atbalsta maksājumus (EKO2_1, EKO4 un EKO5), nepieciešams iesniegt attiecīgos datus Valsts augu aizsardzības dienestam (VAAD). Tāpat kā iepriekšējā gadā, arī šogad iesniegšanu var veikt **ērtā un drošā veidā**, izmantojot digitālo saimniecību pārvaldības sistēmu **"Mans Lauks"**.

Kā iesniegt Ekoshēmu atskaiti?

Sistēmā "Mans Lauks" sadaļā "Lauki un darbi" lauksaimnieks var veidot lauku vēsturi – reģistrēt augkopības darbus, ievadīt izmantotos resursus, uzskaitīt ražu. No šiem datiem sadaļā "VAAD LIZ PS atskaites" iespējams ģenerēt Ekoshēmu atskaiti, pārbaudīt tās atbilstību prasībām un, ja nepieciešams, papildināt ar trūkstošo informāciju. Lai atskaiti iesniegtu VAAD, vispirms jādodas uz LIZ pārvaldības sistēmu, kur

savā profilā jāpiešķir pilnvara sistēmai "Mans Lauks". Kad tas izdarīts, atgriezies "Mans Lauks" sistēmā un ar dažiem klikšķiem iesniedz sagatavoto atskaiti.

Kāpēc izmantot "Mans Lauks"?

"Mans Lauks" ir izveidota tieši lauksaimniekiem – lai atvieglotu saimniecības pārvaldību ikdienā. Tā ļauj ne tikai sagatavot nepieciešamās atskaites, bet arī kļūst par palīgu visā saimniecības darba ciklā. Šajā sistēmā iespējams uzkrāt un analizēt augkopības un lopkopības datus, importēt informāciju par platībām un ganāmpulkiem no Lauku atbalsta dienesta sistēmām, kā arī reģistrēt ikdienas darbus un notikumus.

Liels ieguvums ir tas, ka vienreiz ievadītie dati kalpo vairākiem mērķiem – tos var izmantot ne tikai atskaišu sagatavošanai, bet arī saimnieciskās darbības analīzei un plānošanai. Tas palīdz labāk izprast saimniecības procesus, pieņemt datus pamatotus lēmumus un saimniekot efektīvāk gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Ne mazāk svarīga ir konfidencialitāte – viss, kas ievadīts sistēmā **"Mans Lauks"**, ir pieejams tikai pašam saimniekam. Pieeju var piešķirt arī darbiniekam, konsultantam vai citai uzticamai

personai, ja tas nepieciešams, piemēram, atskaites sagatavošanai un iesniegšanai.

Atvieglotas prasības 2025. gadā

Saskaņā ar VAAD publicēto informāciju šogad atvieglotas datu iesniegšanas prasības. EKO4 – 2025. gadā bioloģiskajiem lauksaimniekiem lauka vēstures uzskaites dati nav jāiesniedz. EKO5 – ja informācija par izmantoto mēslošanas vai augu aizsardzības tehniku un augsnes analīžu rezultātiem vai agroķīmiskās izpētes rezultātiem jau iesniegta iepriekšējos gados un joprojām atbilst prasībām, tā atkārtoti nav jāiesniedz. Kā arī – lauku vēstures dati nav jāiesniedz VAAD, bet jāturpina uzskaitīt savā lauku vēstures uzskaites sistēmā, piemēram, "Mans Lauks".

Plašāka informācija par Ekoshēmu atskaišu prasībām pieejama **VAAD mājaslapā**.

Nepieciešama palīdzība?

Ja procesā rodas jautājumi vai neskaidrības, "Mans Lauks" klientu apkalpošanas komanda ir gatava palīdzēt (e-pasts: klientu.serviss@llkc.lv, Tālr. 28337799). Tāpat vari vērsties pie LLKC reģionālo biroju konsultantiem, kontaktinformācija pieejama: llkc.lv/kontakti/llkc-konsultaciju-biroji

LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļa

LOPKOPĪBAS SAIMNIECĪBĀM PIEEJAMĀS IESPĒJAS SISTĒMĀ "MANS LAUKS" PAPLAŠINĀS

Sistēma "Mans Lauks" turpina attīstīties, piedāvājot lauksaimniekiem arvien jaunas iespējas saimniecības datu pārvaldībā. Viena no jaunākajām funkcionalitātēm ir kūtsmēsļu apsaimniekošanas plānošanas sadaļa, kas ļauj precīzi un pārskatāmi organizēt kūtsmēsļu uzskaiti, uzglabāšanu un izmantošanu. Šis rīks ir īpaši nozīmīgs lopkopības saimniecībām, kuras vēlas saimniekot ilgtspējīgi, ievērojot normatīvos aktus un vienlaikus optimizējot resursu izmantošanu.

Kūtsmēsļu plānošana sākas ar perioda izvēli, kurā tiek veikts aprēķins. Lietotājs norāda dzīvnieku skaitu, to uzturēšanās ilgumu novietnē un izvēlas kūtsmēsļu veidu no klasifikatora. Sistēma automātiski piedāvā datus par saunas saturu un barības vielu daudzumu (NPK), balstoties uz Ministru kabineta noteikumu Nr. 834 2. pielikumu.

Ja saimniecībā tiek veiktas kūtsmēsļu analīzes, tās iespējams ievadīt manuāli, nodrošinot vēl precīzāku aprēķinu.

Kad plāns ir izveidots, lietotājs var norādīt, kurā noliktavā (krātuvē) kūtsmēsli tiks uzglabāti, un vēlāk tos izmantot augkopības vajadzībām, pārdot vai iekļaut mēslošanas plānā. Visi dati ir pārskatāmi, rediģējami un eksportējami uz Excel formātu, kas atvieglo dokumentēšanu un atskaišu sagatavošanu. Kūtsmēsļu apsaimniekošanas plānošana ļauj ne tikai samazināt izmaksas par minerālmēsliem, bet arī nodrošināt atbilstību vides prasībām.

Papildus kūtsmēsļu plānošanai sistēmā pieejama arī **ārstēto dzīvnieku analīze**, kas ļauj saimniekiem iegūt vērtīgu ieskatu ganāmpulka veselības stāvoklī. Šie grafiki veidojas, balstoties uz **Ārstēšanas žurnāla** sadaļā ievadītajiem datiem – par šo funkcionalitāti jau rakstījām **septembra numurā**.

Analīze ļauj redzēt, kuras slimības ir visbiežāk sastopamas, kurās dzīvnieku grupās tās parādās un cik bieži atkārtojas. Diagrammas palīdz identificēt riska grupas un pieņemt pamatotus lēmumus dzīvnieku veselības uzlabošanai.

Vēl viens būtisks pārskats ir **ganāmpulka struktūra**, kur redzams dzīvnieku sadalījums pēc vecuma un ražošanas posma. Tas ļauj novērtēt, vai ganāmpulks ir līdzsvarots, vai ir nodrošināta paaudžu maiņa un kāds ir potenciālais ražības līmenis nākotnē. Ja dominē vidējā vecuma dzīvnieki, tas liecina par stabilu un produktīvu ganāmpulku, savukārt pārsvars jaunajiem vai vecajiem dzīvniekiem var

Pārskats "Ganāmpulka struktūra"

norādīt uz nepieciešamību pārskatīt ganāmpulka attīstības stratēģiju.

Pārskats "Situācija slaucamo govju ganāmpulkā"

Īpaši nozīmīgs jaunums piena lopkopības saimniecībām ir pārskats "Situācija slaucamo govju ganāmpulkā". Šī sadaļa ļauj vienuviet analizēt laktācijas līkni un izslaukuma tendences, redzot, kā mainās govju izslaukums piena kontroles datumos. Tajā iespējams pārskatīt katras govju statusu – vai tā ir sēklota, grūšna, cietstāvē vai citā ražošanas posmā –, balstoties uz LAD un "Mans Lauks" sistēmās reģistrētajiem notikumiem. Pārskats ļauj ātri pamanīt dzīvniekus, kuriem nepieciešama lielāka uzmanība, piemēram, ja tie neiekļaujas plānotajā laktācijas līknē vai novērojamas izmaiņas izslaukumā. Visa informācija tiek automātiski ielasīta no LAD Dzīvnieku reģistra, tāpēc tā vienmēr ir aktuāla un uzticama. Lai pārskats būtu vēl precīzāks, saimniecība var norādīt plānoto ganāmpulka ražību sadaļā "Dzīvnieki un notikumi" zem "Iestatījumi".

Ja ir kādi ieteikumi, sazinies ar "Mans Lauks" klientu atbalstu: +371 25721822.

* Sistēma tiek izstrādāta 16.1. pasākuma "Atbalsts Eiropas Inovāciju partnerības lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējas darba grupu projektu īstenošanai" ietvaros (projekta nosaukums: "Efektīvs vides un dzīvnieku labturības saimniecību monitorings", Nr. 22-00-A01612-000020). Projekta īstenošana tiek līdzfinansēta no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

Liene DABINA,
LLKC Klientu apkalpošanas
atbalsta daļas attīstības
projektu vadītāja
e-pasts: liene.dabina@llkc.lv
tālrs. 63050220, 26328248

Silvija DREIJERE,
LLKC Lopkopības
nodaļas vadītāja
e-pasts:
silvija.dreijere@llkc.lv
tālrs. 26552748

LAUKU ATTĪSTĪBA

DZĪVE LAUKOS AR MĒRKĻTIECĪGU UN ILGTSPĒJĪGU DOMĀŠANU

Tikšanās notiek saulainā rudens dienā pie Ilzes Liepiņas "Garossilos". Krāsainās lapas un vēlī rudens ziedi daļo plašo teritoriju, kurā gandrīz katras brīvdienas notiek svinības vai saviesīgi pasākumi. Klausoties Ilzes stāstījumā, izstaigājam visas ēkas un mazos namiņus, kur katram piemīt sava aura, raksturs un stils. Nekā lieka, gaumīgi, mājīgi un sirsnīgi. Tā var raksturot iekārtoto atpūtas un svinību vietu "Garossilos".

Vēl pirms gada, runājot ar Ilzi, viņa sevi raksturoja kā masāžu un SPA procedūru pakalpojumu sniedzēju un mājražotāju. Vasarā pie viņas var iegādāties gardas krūmmellenes, ziemā cidoniju un rabarberu sukādes, sīrupus, tēju un veselīgu kārumu dāvanu komplektus. Produkcija tiek ražota no savā saimniecībā izaudzētiem augļiem un ogām. Vēl tika minēta aitkopība un lauku tūrisms. Taču šoreiz kā galveno nozari saimniece min lauku tūrismu. Viesu nams "Gariesili" ir viens no pēdējiem lolojumiem, kuram priekšā vēl daudz jaunu izaicinājumu un ideju attīstībai. Masāžām vairs nav laika un spēka, bet mājražošana palikusi hobijs, lai iepriecinātu tuvākos radus un draugus.

Atbildot uz jautājumu, vai uzņēmējdarbību laukos bija grūti uzsākt, Ilze smeja, ka bija vieglāk, nekā to būtu izdarīt šobrīd, jo nezināja, kas sagaida. Savukārt tagad katru jaunu izaicinājumu vieglāk pieņemt, jo ir pieredze biznesā.

► 8. lpp.

Ilze Liepiņa ar
aitu ganāmpulku

ILZE LIEPIŅA

- * Pašnodarbinātā kopš 2013. gada.
- * Balvu novadā pazīstama kā viesu nama "Gariesili" īpašniece.
- * Papildus nodarbojas ar aitkopību, ilggadīgo stādījumu audzēšanu, mājražošanos un sniedz masāžas pakalpojumus.
- * 2025. gadā izvirzīta Balvu novada gada balvai uzņēmējdarbībā un lauksaimniecībā nominācijā "Novada tēla popularizētāja".

Viesu nams "Gariesili"

Ilggadīgie stādījumi

◀ 7. lpp.

Sākumā ideja, tad mērķis un projekti

Pirmā doma, ka vajadzētu attīstīt uzņēmējdarbību laukos, Ilze radās jau pirms 16 gadiem. Dzima sapnis par viesu namu "Garossilos". Bija vīzija, kā un kur, bet nebija konkrētas koncepcijas. Dažādu apstākļu ietekmē šī doma uz laiku tika atlikta.

Ideja par mājražošanu Ilzei radās pirms apmēram 13 gadiem. Tā kā zemes nebija daudz, vajadzēja atrast piemērotu nozari, kā platību efektīvāk apsaimniekot. Tika iestādīti ilggadīgie stādījumi. Vēlāk, apmeklējot kādu no vietējās rīcības grupas organizētajiem semināriem, Ilze saskatīja iespēju savu ideju realizēt ar LAD atbalstu. Tika iegādātas iekārtas mājražošanas uzsākšanai. Paraleli tika sniegti masāžas pakalpojumi.

Ceļš nav viegls

Sapnis par lauku tūrismu nepazuda, un 2018. gadā tika uzsākta konkrētu mērķu izvirzīšana un plāna sastādīšana. 2021. gadā beidzot tika uzsākta tūrisma idejas īstenošana un realizēts LEADER projekts, atjaunojot dzimtas ēku "Garossilos", Lazdukalna pagastā. Tas un nākamais bija lielu izaicinājumu gads gan būvniecības pakalpojumu sadārdzinājumu ziņā, gan valstī noteikto ierobežojumu dēļ, kas būtiski ietekmēja pakalpojumu nozari. Vajadzēja uzsākt tūristu un viesu piesaistīšanu, lai ātrāk atpelnītu ieguldījumus, bet globālā pandēmija būtiski ietekmēja darbību un bremzēja biznesu. Plāni par nākamajiem idejas attīstības posmiem bija jāatliek uz nenoteiktu laiku. Bizness tika balstīts uz lauksaimniecības produktu pārstrādi. Tas bija maz, bet samazināja riskus.

Palielinot lauksaimniecības zemju platības, tika pieņemts lēmums nodarboties ar aitikopību. Aitas lieliski nogana pļavas. Turklāt pēc gaļas šķirņu aitām ir

labs pieprasījums. Tām ir ekoloģiski tīra gaļa, jo uzturā lieto tikai zāli, sienu un ūdeni. Aitikopības nozarē liels atbalsts ir no vīra. Nozares attīstīšanai tika piesaistīts ES līdzfinansējums ar LAD atbalstu mazajām lauku saimniecībām.

"Garossilos" ilggadīgo stādījumu laukos aug krūmmellenes un cidonijas. Šogad ar LAD atbalstu lauku saimniecībām uz pusi tika palielinātas platības krūmmellenēm un ierīkotas laistīšanas sistēmas esošajiem laukiem. Par saviem līdzekļiem iestādīti sausserži un vēl krūmmellenes.

Uzņēmējam jāprot saskatīt iespējas

Ilze stāsta, ka ir ieguvusi ādas amatnieka profesiju, bet agrā jaunībā par uzņēmējdarbību nebija domājusi. Vienmēr ļāvusies notikumu gaitai un pratusi ieraudzīt iespējas. Tomēr augstākā izglītība iegūta komercdarbības un uzņēmumu vadības specializācijā. Viņa cenšas izmantot esošos resursus – zināšanas, prasmes, īpašumus, infrastruktūru, finanses un maksimāli ģenerēt biznesa idejas. Ilzei ir svarīgi strādāt darbu, kas pašai patīk.

Vārti uz viesu nama teritoriju

Tikai tā var gūt augstāko rezultātu. Mūsu sarunas laikā Ilze vairākkārt nosmej, ka viņai strādāt nepatīk. Labāk pļavā lasītu puķītes un dzertu tēju. Arī šim laiks atrodas. Bet neko nedarīt viņa neprot. Arvien jaunas idejas rodas ik uz soļa. Tā tiek noteikti mērķi un realizēti sapņi. Viens no lielākajiem sapņiem ir piepildījies. Viesu namā, piesaistot LEADER projekta līdzfinansējumu, ir iekārtota moderna virtuve, kura, kā viesi atzīst, pielīdzināma restorānu līmenim.

Arī stipras sievietes nogurst

Ilze ir stipra sieviete. Viņas pārziņā ir plānošana, sadarbība ar kontrolējošām institūcijām, dažreiz arī birokrātisku jautājumu risināšana, finanses, komunikācija ar sadarbības partneriem un klientiem, svinību organizēšana, darbu vadīšana un uzkopšana. Uzņēmēja algo vienu darbinieku, bet aktīvajā svētku laikā palīgā nāk ģimene.

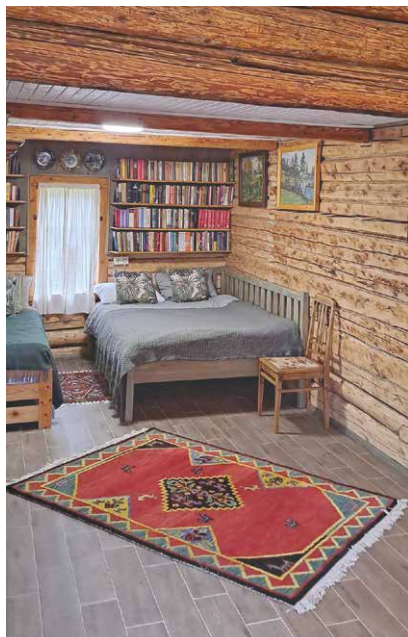
Uzņēmējdarbībā ir pieredzēti dažādi apstākļi, birokrātiskie šķēršļi, pārvarētas ekonomiskās krīzes, dažreiz pārņemusi izmisuma sajūta, apkārtējo neticība idejai, nogurums, bet vienmēr blakus bija līdzceļvēki, kuri ticēja un palīdzēja tiekties pretī savam sapnim. Vēl daudz izaicinājumu priekšā, bet uzņēmējai jau ir uzkrāta pieredze.

Ne vienmēr viss notiek pēc plāna

Darbs ar cilvēkiem prasa pacietību, diplomātiju un reizēm arī prasmi aizstāvēt savas intereses. Bet Ilzes praksē biežāk sastopami pozitīvi mirkļi un atsaucīgi klienti. Viņa nesūdzas par darba daudzumu. Ir divi momenti, kuros

Viesu nama telpas

Jaunlaulāto numuriņš

Telpa pasākumiem

sajūtas piepilda sirdi. Pirmais, kad viesi ienāk telpās un viņu sejās redzams pārsteigums, izbrīns, vēlēšanās izpētīt dizaina elementus, nogaršot ēdienu un ik uz soļa sastapties ar maziem pārsteigumiem. Otrs, kad pēc pasākuma visas telpas sakoptas, virtuve spodra un fiziskais nogurums rada labi padarīta darba sajūtu. Ja apmeklētāji ir apmierināti, tas ir augstākais novērtējums. Motivāciju sniedz klienti un viņu atsauksmes.

“Garossilos” ir īpaša aura

Tagad viesu nams “Gariesili”, bet kādreiz Ilzes dzimtās mājas, viņai ir ļoti tuva vieta, kuru negribējās redzēt, piemeklējot citu veco māju likteni – sabrukšanu. To, ka tā vieta ir īpaša, bija dzirdēts no apkārtnējiem iedzīvotājiem, jau pirms tur tika uzsākts nodarboties ar tūrisma pakalpojumu sniegšanu. Tādas

frāzes kā “šeit ir īpaša aura” un “šī ir maģiska vieta” izskan visbiežāk. Vietas nosaukums “Gariesili” raksturo vietu. Visapkārt ļoti lielas mežu platības, patīkams sils dabas mīļotājiem apvienojumā ar visām ērtībām, kas ir nepieciešamas komforta cienītājiem. Viesu nams “Gariesili” ir dizaina ziņā atšķirīgs no ierastā viesu namu klāsta. Ļoti daudz lietu, kuras nav pirktas veikalā, bet gan atjaunotas un izgatavotas tā laika stilā, kad māja tika būvēta, gandrīz pirms 100 gadiem. Maksimāli izmantoti dabīgi materiāli – koks, metāls, kaļķa apmetums un tamlīdzīgas izejvielas.

Visas saimniecības nozares ir tuvas sirdij

Saimniecība ir diversificēta, kas, pēc Ilzes domām, rada mazākus riskus un savstarpēji ir ļoti harmoniskas, pilnīgi saistītas nozares, kuras papildina cita citu. Viesu nama viesiem var piedāvāt izbaudīt saimniecībā augušu jēru gaļu, turpat saimniecībā augošās ogas un mājražojumus. Viesu namā ir četri atsevišķi pilnībā aprīkoti numuriņi, kuri paredzēti vienas ģimenes (līdz pieciem cilvēkiem) izmītnāšanai. Ir arī telpa svinībām. Tūristi var relaksēties burbuļvannā vai tvaika mucās.

Ilze nevar pateikt, kurš no saimniecības darbiem ir tuvāks sirdij. Viņa, ilgi nedomājot, atbild: “Man ļoti patīk ikviena lieta, ko daru. Tiešām, ar prieku! Patīk rūpēties, lai ikvienam viesu nama apmeklētājam nekā netrūktu, lai ir skaisti. Ļoti patīk smaidoši un atpūtušies klienti pēc masāžām, patīk pašai laukā ogas lasīt, arī atjaunot mēbeles, dodot tām otro dzīvi.”

Ilzes saimniekošanas ilgtspēja laukos tiek nodrošināta, pateicoties pārdomātai nozaru diversifikācijai. Viņa apzināti izveidojusi harmonisku saistību starp lauku tūrisma, aitikopību, ilggadīgo stādījumu audzēšanu un mājražošanu, kas savstarpēji papildina cita citu un mazina riskus. Šis modelis ļauj ne tikai maksimāli izmantot visus resursus par 100%, bet arī nodrošina stabilitāti pret dažādiem izaicinājumiem. Ar uzkrāto pieredzi un prasmi piesaistīt ES līdzfinansējumu var nodrošināt ilgstošu, stabilu un rentablu darbību laukos.

Gribētu, lai dēli atgriežas dzīvot Balvu novadā

Ilze nekad nav uzstājusī, lai bērni pēc studijām atgriežas dzīvot dzimtajā novadā. Protams, viņa par to būtu prie-

cīga. Tagad vecākais ir prom, bet bieži brauc mājās, palīdz un iesaistās visos saimniecības darbos. Jaunākais dēls dzīvo Balvos. Viņi, visticamāk, atgriezīsies un paliks uz dzīvi Latgalē, laukos, kur valda klusums, kur var būt pats sev saimnieks, kur ir brīvība, svaigs gaiss un pašu audzēta pārtika. Dzīve laukos, kā saka Ilze, ir dārgs prieks, ko ne katrs var atļauties. Laukos dzīvo stipri cilvēki.

Nākotnes plāni un ilgtspēja

Ilzei vienmēr ir uzņēmējdarbības attīstības plāni. Tikko realizē vienu ieceri, otra jau padomā. Šobrīd ir nolēmts stiprināt uzņēmuma tēlu un pašnodarbinātās statusu nomainīt uz SIA. Tā ir vieglāk sadarboties ar partneriem un mazāks nodokļu slogs. Uzsvars tiks likts uz tūrisma nozares attīstīšanu, pilnveidojot piedāvājumu “Garosilu” viesiem. 2026. gada viesu nama apmeklējuma plāns jau pildās.

Ilzes uzņēmējdarbībā nav mazsvarīga ilgtspējīgas attīstības principu ievērošana. Jau tagad tam tiek piešķirta liela nozīme: šķiroti atkritumi, saudzīgi izmantoti dabas resursi, saimniecībā audzētie augļi un ogas tiek pārstrādāti mājražojumos, samazinot pārtikas atkritumus, aitas tiek izmantotas pļavu noganīšanai, tūrisma biznesā tika saglabāta un atjaunota vecā māja. Tā nav tikai pārliecība vai iegriba. Ievērojot ilgtspējas principus, uzņēmums kļūst izturīgāks pret tirgus svārstībām un krīzēm, tiek nodrošināta saudzīga attieksme pret dabu, kas ir būtiska lauku uzņēmējdarbībai, tā ir saikne ar sabiedrību un vietu, kur dzīvo.

Novēlējums Latvijai

Novembris ir ne vien Latvijas dzimšanas dienas mēnesis. 9. novembrī aprit viens gads viesu namam “Gariesili”. Ilzes ģimene novērtē unikālo iespēju tik mazai nācijai dzīvot savā neatkarīgā un brīvā valstī. Latvija ir bagāta ar četriem gadalaikiem, pieciem atšķirīgiem reģioniem, dialektiem, tradīcijām un vēl daudz ko citu. Ilze novēl visiem būt vienotiem. Lai nekad nepienāk brīdis, ka vienoti kļūsim tikai tad, kad Latviju piemeklēs slikti notikumi! Lai ikdienā esam vienoti un novērtējam brīvību!

Liene IVANOVA,
LLKC Balvu biroja
uzņēmējdarbības
konsultante/ekonomiste
tālr. 64507253
e-pasts: liene.ivanova@llkc.lv

DĀRZKOPĪBA

Nestandarta dārzeni ir vērtīgs resurss komposta veidošanā

ORGANISKIE PĀRSTRĀDĀJAMIE RESURSI DĀRZKOPĪBĀ UN CITĀS NOZARĒS

Temata izvēle ir veidojusies pamazām un ir saistīta ar daudzkārtējiem novērojumiem kā ārzemēs, tā Latvijā. Jebkura lauksaimnieciskā darbība rada organiskos atkritumus, tie veidojas praktiski gandrīz jebkurā primārās ražošanas fāzē, vienalga, vai tā ir graudkopība, kartupeļu vai dārzeņu audzēšana. Aina, kāda ir redzama daudzās Latvijas saimniecībās, nav no iepriecinošākajām. Papildus tam visur, kur tiek veikta pārtikas produktu pārstrāde, veidojas organiskās izcelsmes atkritumi.

Riski, kas veidojas, ja organiskie atkritumi netiek pareizi apsaimniekoti

• Organiskie resursi var piesārņot apkārtni. Visspilgtākais piemērs, protams, ir kūtsmēsli, kuri kā piesārņošanas faktors var būt jau no to rašanās brīža un līdz brīdim, kad tie tiek iestrādāti augsnē, un arī tad vēl ir iespējama augsnes un ūdeņu piesārņošana. Šis ir ļoti smagi risināms jautājums, jo vienmēr ir bijusi liela lauksaimnieku pretestība pret kūtsmēsli krātuvju izbūvi, lai mazinātu piesārņošanas riskus. Ir atšķirības starp cietajiem un šķidrājiem kūtsmēsliem. Abiem ir liela ietekme uz visu ūdens hidroloģisko režīmu, jo ūdeņi ir savā starpā saistīti, tādēļ, pat maziem piesārņošanas avotiem apvienojoties, nonākot kopējā ūdens no-

tecē, nodarītais kaitējums var izrādīties gana nozīmīgs. Sadaloties citiem organiskajiem materiāliem, var gaisā izplatīties nelabas smakas.

• *Finanšu aspekts* ir viens no iespaidīgākajiem, bet vienlaikus arī grūti saprotams. Protams, te atkal pirmajā vietā ir kūtsmēsli, jo no tiem prom aiztek vircas tērcīte, aiztek augiem tik vajadzīgās barības vielas. Tādā veidā būtiski negatīvi tiek mazināta kūtsmēsliu naudiskā vērtība. Rezultātā barības vielu deficīts tiek likvidēts, iepērkot mēslošanas līdzekļus ārpus saimniecības. Būtībā jebkurš organiskās izcelsmes resurss ir novērtējams naudā. Atstāti bez apsaimniekošanas, tie rada zaudējumus, kas citkārt tiktu pārvērti vērtīgā mēslojumā. Tie ir būtiski resursi, kas saimniecībās palīdz ietaupīt salīdzinoši ievērojamas naudas summas.

• *Nezāļu, slimību, kaitēkļu un grauzēju riski* – organiskie atkritumi, atstāti bez ievērošanas, vairāk vai mazāk ir saistīti ar visiem šiem riskiem. Nezāles aug visur tur, kur likteņa varā ir pamesti kūtsmēsli, tas ir tāpēc, ka nezāļu sēklas, izejot cauri mājdzīvnieku gremošanas traktam, nezaudē dīgtpēju, tāpēc tās tik bagātīgi sadīgst uz kūtsmēsliu kaudzēm. Agrāk vai vēlāk tas notiks arī uz citiem organiskās izcelsmes materiāliem. Rezultātā kūtsmēsli bieži tiek piesārņoti ar ievērojamu jaunu sēklu porciju daudzumu. Dažādu augu slimī-

bu izplatīšanās riski ir ārkārtīgi augsti tādām kultūrām kā kartupeļi, augļi un dārzeni, dažkārt arī ogām. Visbiežāk tas var notikt gadījumos, kad šie resursi nav novērtēti un tiek izgāzti ārpus noliktavām. Tie varbūt gan nestandarta dārzeni un kartupeļu bumbuļi, gan bieži vien arī bojātie. To sadalīšanās process apkārtnē vidē bieži vien ir saistīts ar dažādām puvēm, kā sēnīšu, tā baktēriju izraisītām. Tas var radīt inficēšanās draudus tuvumā esošiem dārzeņu un kartupeļu laukiem. Līdzīgi ir ar kaitēkļu izplatīšanās riskiem. Abi šie riski var rasties vienlaikus, vai vispirms kaitēkļu invāzija un pēc tam slimības. Spilgts piemērs ir kartupeļu lapgrauža izplatīšanās iespējas, sadīgstot izmestajiem kartupeļu bumbuļiem, veidojoties lakstiem, tie var pievilināt kartupeļu lapgrauža vaboles, tās var vienlaikus kļūt par draudu arī lielākiem kartupeļu laukiem. Atsevišķs stāsts ir grauzēji, kam šādi izmesti organiskie materiāli varbūt gan kā tiešā barības bāze, gan kā mājvieta, kur dzīvot un vairoties, tad tas var kļūt par reālu draudu visai saimniecībai. Tāpat resursi tiek iznīcināti, nedodot iespēju radīt mēslojumu. Ņemot vērā, cik daudz grauzēju var izplatīt dažādus parazītus, asinssūcējus un slimības, kas var būt bīstamas ne tikai mājlopiem un mājputniem, bet pašiem cilvēkiem, tad šo risku novēršana ir ļoti būtiska.

• *Saimniecības ilgtspējas vājināšanās.* Neefektīva organisko resursu izmantošana nenodrošina saimniecības ilgtspēju. Piesārņojuma riski netiek mazināti. Iekšējie resursi tiek izmantoti vāji. Izdzīvošanas iespējas tikai no saviem resursiem ir minimālas. Saimniecību arvien vairāk ietekmē mainīgie klimatiskie apstākļi, kas izpaužas konkrētos meteoroloģiskajos apstākļos. Noteikti ir jāpiemin šī gada ilgstošie nokrišņi, kas ar īsiem pārtraukumiem ir izpaužušies nu jau trīs gadalaiku periodā, radot vienu no slāpākajiem gadiem novērojumu vēsturē.

• *Vāja barības vielu izmantošanās,* nenodrošinot iespējas augsnei saņemt būtiskākos augu barības elementus un nepaaugstinot augsnes organisko vielu, tajā skaitā dzīvā humusa saturu, nav iespējama laba augsnes pārvaldība, kur kā rezultāts ir uzlaboti augsnes raksturojošie – fizikālie, ķīmiskie un bioloģiskie rādītāji. Augsnes auglības un veselības jautājums Latvijā ir ļoti aktuāls gandrīz jebkurā saimniecībā neatkarīgi no tās lieluma, specializācijas, nozares un ģeogrāfiskā novietojuma.

• *Vāja augsni degradējošo elementu pārvaldība* – ilgtermiņā paaugstinās augsnes noārdīšanās riski. Augsnei mazinās pretošanās spējas dažādiem degradējošiem procesiem, notiek fizikāla tās agregātu noārdīšana, augsni saputekļojot, kā rezultātā kā vējš, tā ūdens to var aizpūst un aizskalot prom. Šo procesu rezultātā zaudēto augsni tiešā veidā atgriezt atpakaļ lauksaimnieciskajā darbībā vairs nav iespējams. Tāda augsne var pasliktināt pašu saimnieku veselības stāvokli, jo putekļi, kas pacelti kopā ar dažādu pesticīdu atliekvielām, var būt nopietns alergēns, radot saslimšanas riskus.

• *Vāja bioloģiskā daudzveidība* – ja aprītē netiek iesaistīti dažādi organiskie atkritumi, to sadalīšanās nav iespēja piedalīties dažādiem mikroorganismiem, kuri, sajaucot dažādus materiālus, bagātīgi var vairoties. Viens no saimniecības ilgtermiņa pastāvēšanas stūrakmeņiem ir tieši bioloģiskās daudzveidības veicināšana. Saimniecībās nepiešķir lielu nozīmi tieši sīko organismu, vēl mazāk tieši mikroorganismu pavairošanas iespējām, taču tieši tur sakņojas lieliskās iespējas saimniecībā produktīvi strādāt šajā virzienā. Kur veidojas bagātīga mikrobioma, pamazām izveidosies pa barības ķēdi uz priekšu arī pārējie dzīvī

organismi. Tieši aerobā kompostēšana to var ļoti veicināt. Savukārt otra puse šai sistēmai ir augu daudzveidības veicināšana, kas sakņojas bagātīgā augmaīņā, dažādu un daudzveidīgu zaļmeslojuma augu izmantošanā.

• *Aprites ekonomika, izejvielu reciklēšana un atjaunojošā lauksaimniecība* – tieši šo jauno virzienu iedzīvināšanai ir svarīga organisko atkritumu apsaimniekošana. No izaudzētā daļa aiziet komerciālai pārdošanai un pašpatēriņam. Pārējam visam, kas ir organiskas izcelsmes, vajadzētu tādā vai citādā veidā atgriezties primārajā lauksaimnieciskajā ražošanā.

• *Saimniecības ekonomika* – primārs jautājums, jo lielākai daļai saimnieku uzprasot, kas vajadzīgs, lai dzīvotu un saimniekotu labāk, ir kas, – nauda. Lielākajā daļā gadījumu ar to saprotot naudas līdzekļus, kas atrodas bankas kontā un ko var tērēt saimniekošanas vajadzībām. Tad, kad pasaka, ka tev, saimniek, tur pie kūts stāv kaudzes ar naudu, tad nesaprot un smejas. Kā jau iepriekš minēju, visu ir iespējams novērtēt naudā. Ne visiem ir labi saprotami procesi saimniecībā, kur nenotiek tieša naudas kustība, bet saimnieciskās darbības notiek. Tā pati aerobā kompostēšana ir darbība, kas no tā, kas ir palicis pāri no saimnieciskās darbības, saražo produktu, kam ir izcila nozīme kopējā saimniecības ražošanā un tās attīstībā.

• *Logistika* – pirmajā brīdī šķiet absolūti neiederīga darbība sekmīgai organisko resursu apsaimniekošanai, taču tieši šī sadaļa var ienest būtiskus uzlabojumus saimniecības saimniekošanā. Tai ir cieša saistība ar kārtības ieviešanu un vēl ciešāka saistība ar sekmīgu saimniecības laika pārvaldību. Domāju, ka neatradīsies daudz tādu saimnieku, kuri teiktu, ka viņiem laika ir gana un tas vēl pāri paliek. Pārdomāta organisko resursu novietošana saimniecībā ļoti būtiski ietekmēs ne tikai sekmīgu tālāko procesu norisi, bet krietni samazinās iepriekš minētos riskus.

Turpmāk par resursu praktisko iegūšanu, novietošanu, izvērtēšanu.

Māris NARVILS,
LLKC vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts:
maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

IZGLĪTĪBA

PROFESIONĀLO ZINĀŠANU PILNVEIDEI LAUKU APVIDOS – 6 MILJONI EIRO

Valdība 21. oktobrī apstiprināja Zemkopības ministrijas (ZM) sagatavotos noteikumus par atbalsta piešķiršanu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) pasākumam “Mācības”, nodrošinot iespēju pilnveidot profesionālās zināšanas lauku teritorijā reģistrēto uzņēmumu darbiniekiem, kā arī lauku teritorijā dzīvojošām fiziskām personām, tādējādi sekmējot lauku teritoriju attīstību, stiprinot Latvijas uzņēmējus un paaugstinot uzņēmumu konkurētspēju.

Kopējais pasākumam paredzētais publiskais finansējums līdz 2029. gadam ir 6 miljoni eiro, no kura ES līdzfinansējums ir 5,1 miljons eiro (85%) un Latvijas valsts finansējums – 900 tūkstoši eiro (15%).

Pasākumā atbalstīs teorētiskās un praktiskās mācības grupās, tajā skaitā pieredzes gūšanu saimniecībās, mežā un uzņēmumos. Mācību ilgums no 16 līdz 160 stundām, no kura 30–60 procentiem jābūt praktiskajām nodarbībām.

Uz finansējumu var pretendēt juridiskas personas, kooperatīvi un nevalstiskās organizācijas, kam ir pieredze pieaugušo tālākizglītības īstenošanā, pietiekams personāls ar apmācību veikšanai vajadzīgo kvalifikāciju un pieredzi, kā arī pietiekams materiāli tehniskais nodrošinājums – atbilstoši noteikumos minētajiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Finansējuma saņēmējus, kas sniedz pakalpojumu, izvēlēsies publiskā iepirkumā, nodrošinot konkurenci. Atbalsta intensitāte ir 80–100% atkarībā no apmācāmā gala labuma guvēja.

Noteikumi “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē “Mācības”” stāsies spēkā nākamajā dienā pēc to publikācijas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

ZM informācija

MEŽSAIMNIECĪBA

ES ATBALSTA 3. KĀRTA PLĀNOTA NOVEMBRĪ–DECEMBRĪ

Informējam, ka no 2025. gada 19. novembra līdz 19. decembrim notiks 3. kārtas projektu iesniegšana Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskajā plānā (KLP SP) noteiktajās aktivitātēs. Piešķirtā publiskā finansējuma apmērs noteikts 11 000 000 eiro, kas paredzēts šādām intervencēm:

1) LA 7.1. "Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaīņai, atjaunošanai un retināšanai" – retināšana, meža ieaudzēšana, mežaudžu nomaīņa, katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana. Šai kārtai piešķirts publiskais

finansējums 8 500 000 eiro apmērā no intervencei paredzētā publiskā finansējuma un sadalīts sekojoši:

- jaunaudžu retināšanas un mežaudžu nomaīņas aktivitātē 5 500 000 eiro;
- meža ieaudzēšanas aktivitātē 2 000 000 eiro;
- meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošanai 1 000 000 eiro.

2) LA 8. "Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai un uzturēšanai" – kompensējošais atbalsts, kas ietver agrotehnisko kopšanu. Šai kārtai piešķirts publiskais finansējums 2 500 000 eiro apmērā.

Projekta īstenošanas datumi

- Ja tiek veikta jaunaudžu retināšana

un/vai meža ieaudzēšana, atjaunošana vai nomaīņa (bez turpmākās agrotehnikas kopšanas) – 2027. gada 30. aprīlis.

- Ja papildus plānotas agrotehniskās kopšanas – 2029. gada 1. septembris.

Atgādinām, ka Meža konsultāciju pakalpojumu centra (MKPC) darbinieki piedāvā konsultācijas, veicot arī meža izvērtēšanu atbalsta saņemšanas nosacījumiem, nepieciešamības gadījumā īpašumu apsekojot dabā. Izstrādājam atbalsta projektu dokumentāciju, veicam projektā paredzētos mežsaimnieciskos darbus mežā, kā arī sagatavojam projekta atskaites. Plašākai informācijai lūdzam sazināties ar tās MKPC nodaļas darbiniekiem, kuru darbības teritorijā atrodas meža īpašums. MKPC nodaļu kontakti atrodami www.llkc.lv sadaļā Kontakti.

JAUNĀ MKPC MEŽSAIMNIECĪBAS SADAĻA LLKC MĀJASLAPĀ

Tagad LLKC portālā pieejama atjaunota mežsaimniecības sadaļa, kas apkopo visu aktuālo informāciju un pakalpojumus vienuviet.

Šeit atradīsiet praktiskus risinājumus, jaunākās ziņas, kontaktus, mācības un seminārus, interešu grupas, konsultācijas, meža apsaimniekošanas pakalpojumus, oglekļa saistīgas mežsaimniecības plānošanas rīkus – tas ir viss, lai atbalstītu jūs ikdienas meža pārvaldībā!

Mežsaimniecības sadaļā atradīsiet:

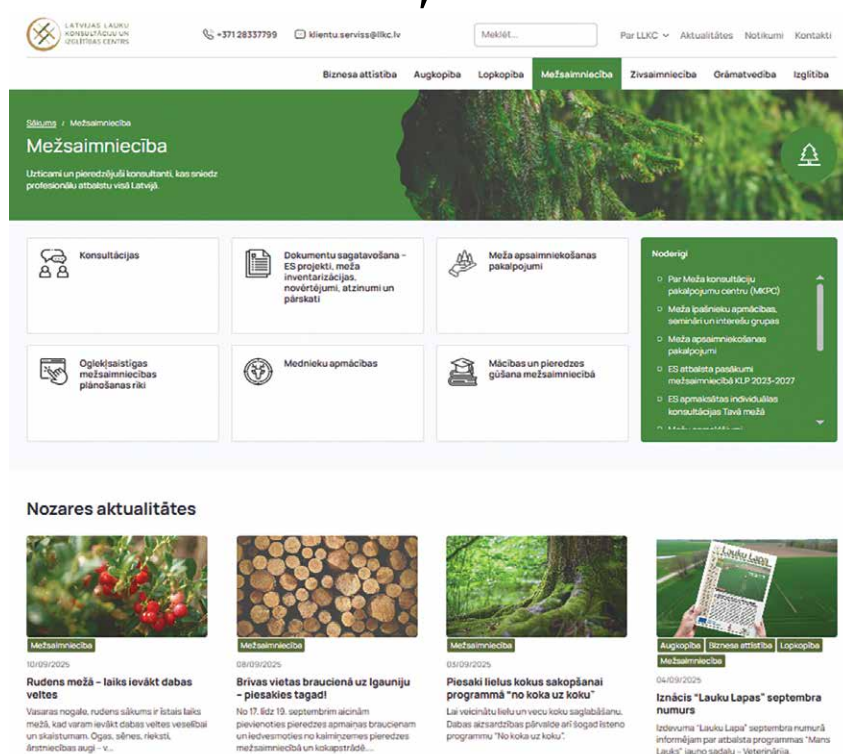
Nozares aktualitātes un pasākumi – regulāri publicētas aktualitātes, piemēram, jaunākie "Čiekura" izdevumi, mācības, semināri, Mežu dienu pasākumi u. c.

Meža apsaimniekošanas pakalpojumi – iespēja pieteikties gan meža īpašumu apsekošanai, gan meža inventarizācijai, parauglaukumu ierīkošanai galvenajā cirtē pēc caurmēra u. c.

Dokumentu sagatavošana – ES projekti, meža inventarizācijas, novērtējumi, atzinumi un pārskati, profesionāli sagatavota un iesniegta nepieciešamā dokumentācija.

Mācības un pieredzes gūšana mežsaimniecībā – iespēja iegūt zināšanas un pieredzi. Šajā sadaļā uzzināsi visu nepieciešamo informāciju par aktuālajiem semināriem un mācībām.

Noderīgi – uzziniet visu par Meža konsultāciju pakalpojumu centru, par meža īpašnieku mācībām, semināriem un interešu grupām, neformālo izglī-

tību, meža apsaimniekošanas pakalpojumiem, ES atbalsta pasākumiem mežsaimniecībā, ES apmaksātām individuālām konsultācijām jūsu mežā, mežu apmeklējumiem, demonstrējumiem saimniecībā un mežos u. c.

Kā piekļūt mežsaimniecības sadaļai?

- Atveriet savu interneta pārlūkprogrammu.

- Ierakstiet adresi: mkpc.llkc.lv.

- Izvēlnē augšpusē atrodi sadaļu "Mežsaimniecība" un uzklikšķiniet.

- Pārlūkojiet sadaļas: jaunumi, pakalpojumi, konsultācijas, apmācības, ES atbalsts u. c.

- Izvēlieties sev aktuālo informāciju vai piesakieties piedāvātajiem pakalpojumiem.

BRISELES GAITEŅOS

EK PRIEKŠLIKUMS PAAUDŽU NOMAĪNAI

Eiropas Komisija 21. oktobrī iepazīstināja ar “Paaudžu atjaunošanas stratēģiju lauksaimniecībā”, kurā izklāstīts ceļvedis jauno lauksaimnieku atbalstam un viņu piesaistei lauksaimniecības nozarei.

Stratēģijas mērķis ir līdz 2040. gadam divkārtot jauno lauksaimnieku īpatsvaru ES, lai viņi veidotu aptuveni 24% no Eiropas lauksaimniekiem.

Komisija ieteiks dalībvalstīm vismaz 6% no saviem lauksaimniecības izdevumiem ieguldīt pasākumos, kas veicina paaudžu maiņu, ar iespēju mobilizēt papildu resursus. Valstīm līdz 2028. gadam būs jāizstrādā savas stratēģijas paaudžu maiņai lauksaimnie-

cībā, kas novērsīs esošos šķēršļus un definēs mērķtiecīgus atbalsta pasākumus. No dalībvalstīm tiks gaidīts, ka tās regulāri ziņos par savu progresu.

Komisijas stratēģijā ir noteiktas piecas galvenās rīcības sviras: piekļuve zemei, finansējumam, prasmēm, taisnīgam dzīves līmenim lauku apvidos un atbalstam pēctecībai. Katrs sviras elements tiek īstenots, izmantojot mērķtiecīgas pamatiniciatīvas, cita starpā:

- obligātu “sākuma komplektu” jaunajiem lauksaimniekiem, lai atvieglotu viņu ienākšanu un darbību nozarē, izmantojot visaptverošu intervenču paketi, tostarp vienreizēju maksājumu līdz 300 000 eiro darbības uzsākšanai;
- mērķtiecīgāka līdzekļu piešķirša-

na jaunajiem lauksaimniekiem;

- sadarbība ar Eiropas Investīciju banku, lai izstrādātu garantiju shēmas un/vai procentu likmju subsīdijas, kas atvieglotu piekļuvi finansējumam;

- izveidot Eiropas Zemes novērošanas centru, lai uzlabotu zemes pārredzamību. Tas palīdzēs lauksaimniekiem piekļūt pieejamajai zemei, atbalstīs saimniecību mantošanu, informēs politikas veidotājus un novērsīs spekulācijas ar zemi.

Komisijas priekšlikumā ietverta arī pensionēšanās un saimniecību pārmantojamības reforma, labāk pieejamas mācības un prakses ārvalstīs, atbalsts saimnieku aizstājēju sistēmas veidošanai u. c.

KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMI MEŽU IZCIRŠANAS REGULAS ĪSTENOŠANAI

Eiropas Komisija 21. oktobrī publicējusi priekšlikumus ES Mežu izciršanas regulas (EUDR) īstenošanai, citstarp paredzot vienkāršot ziņošanas pienākumus mikro un maziem primārās apsaimniekošanas operatoriem, tajā skaitā lauksaimniekiem no zema riska valstīm visā pasaulē.

Nemot vērā ieinteresēto personu atsauksmes, Komisijas priekšlikumā ir ieviesti mērķtiecīgi vienkāršojumi, lai samazinātu pienākumus gan lielajiem operatoriem, piemēram, mazumtirgotājiem un lielajiem ražošanas uzņēmumiem, gan mikro un mazajiem operatoriem no zema riska valstīm visā pasaulē, kas savas preces pārdod tieši Eiropas tirgū. Tie aptver gandrīz 100% lauksaimnieku un mežsaimnieku ES.

Komisija ierosina, ka lejupējiem operatoriem un tirgotājiem vairs nebūtu jāiesniedz pienācīgas pārbaudes deklarācijas. Ar šo racionalizāciju visai piegādes ķēdei būs jāiesniedz tikai viens iesniegums EUDR IT sistēmā par precīzi brīdi, kad tā nonāk tirgū. Tātad – ziņošanas pienākums un atbildība tiktu koncentrēta uz operatoru, kas pirmais laiž produktu tirgū. Piemēram, kakao pupiņām būtu jāiesniedz tikai viena pienācīgas pārbaudes deklarācija importētājam, kas tās laiž ES tirgū, bet lejupējiem šokolādes produktu ražotājiem šāda deklarācija IT sistēmā atkārtoti vairs nebūs jāiesniedz. Mikro un mazie primārie operatori iesniegtu tikai vienkāršu, vienreizēju deklarāciju EUDR IT sistēmā. Ja informācija jau ir pieejama kādas dalībvalsts datubāzē, operatoriem pašiem nav jāveic nekādas darbības. Šī

vienkāršošana aizstāj iepriekšējo nepieciešamību regulāri iesniegt pienācīgas pārbaudes paziņojumus.

Komisija arī ierosina pārejas periodus, lai garantētu vienmērīgu pāreju un stiprinātu IT sistēmu. Tas nozīmē, ka EUDR stāsies spēkā 2026. gada 30. decembrī attiecībā uz mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem. Lieliem un vidējiem uzņēmumiem datums joprojām ir 2025. gada 30. decembris, bet tiem tiks piemērots sešu mēnešu labvēlības periods pārbaudēm un izpildes nodrošināšanai.

Atgādināsim, ka ES Mežu izciršanas regulas mērķis ir nodrošināt, ka virkne galveno preču, kas tiek laistas ES tirgū, vairs neveicinās mežu izciršanu un mežu degradāciju ES un citviet pasaulē. Latvijā tas visvairāk skar meža nozares dalībniekus un gaļas lopkopjus.

PRIEKŠLIKUMI ILGTSPĒJĪGAI LAUKSAIMNIECĪBAI

Eiropas Komisija ir paziņojusi sīkāku informāciju par savu priekšlikumu Kopējai lauksaimniecības politikai (KLP) pēc 2027. gada, nosakot vienkāršāku un līdzsvarotāku satvaru, lai stiprinātu Eiropas lauksaimniecības ilgtspējību un noturību no 2028. līdz 2034. gadam.

Priekšlikums paredz jaunas “saimniecību pārvaldības” sistēmas izveidi, kas aizstās pašreizējo nosacījumu sis-

tēmu, kuras mērķis ir nodrošināt kopēju vides aizsardzības pamatlīmeni visā ES. Tādējādi sistēma tikšot padarīta vienkāršāka, dodot lielāku rīcības brīvību pielāgot praksi valstu kontekstam. Mazākām un bioloģiskajām saimniecībām saistību apjoms ir samazināts.

Priekšlikumā iekļauts arī jauns agrovīdes un klimata pasākumu (AECA) kopums, apvienojot esošās vides saistības vienotā sistēmā ar mērķi atalgot lauksaimniekus par viņu centieniem

sasniegt klimata un vides mērķus. Tajā ir arī ieviesti pārejas maksājumi, lai segtu izmaksas, kas saistītas ar pāreju uz ilgtspējīgākiem agroekoloģiskiem modeļiem, piemēram, bioloģisko lauksaimniecību. Īpaša uzmanība tiks pievērsta ekstensīvajām lopkopības sistēmām, atzīstot to vērtību bioloģiskās daudzveidības, ainavu un oglekli saturošu zālāju aizsardzībā.

Pēc Agri-Press informāciju sagatavoja
Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskati.

[illegible]

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

MĀJRAŽOŠANA

“KŪKU LĀDE” – ĢIMENES SPĒKS UN KONDITOREJAS MĀKSLA

Pirmā iepazīšanās ar Kristīni Einasi man saistās ar mācībām “Laukiem būt!” 2018. gadā un viņas cepto kūku to noslēgumā ar atbilstošu uzrakstu “Laukiem būt!” Plašāku atpazīstamību Kristīne ieguva jau 2015. gadā, piedaloties Latvijas Televīzijas šovā “Kūku kari”. Tieši tur viņa uzmirdēja ar kūku “Kurzemnieces pūra lāde” – ne tikai garšas, bet arī vizuālās izteiksmes meistardarbu, kas atspoguļoja latviskās tradīcijas un radošumu.

Kristīne ir pazīstama ar savu radošumu, lakonisko un patieso pieeju darbam, kurā viņa iedziļinās katrā pasūtījuma detaļā un niansē, nebaidās eksperimentēt, bieži vien pilnībā pārveidojot esošās receptes. Viņas konditores ceļš sākās ar mammas ierādīto arodu, turpinājās algotā darbā, un nu jau vairākus gadus viņa kopā ar ģimeni darbojas kā mājražotāja.

Ceptuves izveide

Darbs pie “Kūku lādes” ceptuves izveides tika uzsākts pēc ģimenes atgriešanās Latvijā no Anglijas. Ceptuve atrodas Liepājas pusē, Vērgales pagastā, vecvecmamma mājā, kur soli pa solim kopā ar ģimeni tika iekārtotas telpas konditorejas darbam. Tas bija loģisks un pārdomāts turpmākais solis,

“Kūku lādes” komanda pie ceptuves. No kreisās: mamma Iveta, Kristīne, Arnis un krustmamma Inta

lai varētu nodrošināt visus pasūtījumus un paplašinātu savu darbību. Kā simbolisks atgādinājums ceptuves skurstenī tika ierakstīts “Atvērām! 2021”.

Ceptuves nosaukums “Kūku lāde” radās kā turpinājums kūkas nosaukumam “Kurzemnieces pūra lāde”, simbolizējot dārgumus, kas glabājas lādes iekšienē. Pūrā ir Kristīnes vecmāmiņas kulinārijas piezīmju klade, kurā glabājas receptes, kas ik pa laikam

“Kūku lādes” saimniece Kristīne Einase

pārtop mūsdienīgos gardumos.

“Kūku lādes” patiesais dārgums ir ģimene un spēja citam citu papildināt un atbalstīt. Ceptuves darbā ir iesaistīta Kristīnes mamma Iveta, kura ir mācīta pavāre, krustmamma Inta un vīrs Arnis, kurš rūpējās par interjera un tehniskām lietām, ceptuves jaunā veikla darbību, sociāliem tīkliem un tirgošanos.

Iveta atzīst, ka ceptuvē garlaicīgi nemēdz būt, un īpaši spilgtas un sirsnīgas ir atmiņas par Andra Reizenberga viesošanās gan jaunajā veikalā, gan arī ceptuvē, veidojot sīžetus sociālajos tīklos par vietējiem ražotājiem. Ja neesi redzējis, tad noteikti varu ieteikt – ieskaties!

Jaunais veikaliņš Kapsēdē un piedāvājums

Apzinoties, ka ceptuvei ir nepieciešama kāda noteikta pastāvīga tirdzniecības vieta, ilgāku laiku tika meklētas un izvērtētas atbilstošas telpas gan Liepājā, gan ārpus tās. Arnis uzsver, ka, izvēloties atrašanās vietu, ir svarīgas gan iespējamās izmaksas, gan arī pieejamība un iespēja novietot automašīnu.

Tā šogad tieši 8. martā, Sieviešu dienā, Kapsēdē “Jūras krastos”, “Kings” degvielas uzpildes stacijā (Liepājas–Pāvilostas–Ventpils šosejas malā) savas durvis klientiem pirmo reizi vēra “Kūku lādes” konditoreja–kafējnīca ar mājīgu ģimenes veidotu interjeru.

► 16. lpp.

“KŪKU LĀDES” RECEPTE “SARKANBALTAIS PRIEKŠ LATVIJAS SVĒTKIEM”

Sastāvdaļas. 120 g sviesta, 300 g cukura, 2 olas, 300 g kefīra, 260 g kviešu miltu, 8 g sodas, 10 g citrona sulas, 10 g tumšā kakao, sarkana pārtikas krāsviela. Krēmam – 200 g maskarpones krēmsiera, 100 g saldā krējuma, 100 g pūdercukura, vaniļīns. Pildījumam var izmantot jebkuru marmelādi – ķiršu, aveņu, zemeņu.

Pagatavošana. Sviestu, cukuru, vaniļīnu sajauc ar mikseri, pievieno olas un puto, kamēr cukurs gandrīz izkusis. Kefīru samaisa ar sarkano krāsvielu, pievieno sodu un citrona sulu. Miltus sajauc ar kakao. Sviesta masai pakāpeniski pievieno miltu un kefīra maisījumu, sajauc viendabīgu masu, liek ķeksu formiņās un cep 180 grādos aptuveni 15–20 minūtes. Kad

kēksiņi gatavi un atdzesēti, ar tūtu pilda marmelādi un virsū uzspiež saputotu krēma cepurīti, dekorē ar Latvijas sezonas ogām un karodziņi!

Daudzveidīgā “Kūku lādes” produkcija

◀ 15. lpp.

Šī vieta izvēlēta apzināti, jo te iegriežas benzīntanka klienti un ļoti ērti var apstāties garāmbraucēji. Tas nav tikai jauns posms darbībā, bet arī iespēja paplašināt sortimentu un nodrošināt darbu dienās, kad nav pasūtījumu.

Šobrīd konditoreja-kafejnīca atvērta apmeklētājiem no otrdienas līdz sestdienai un tajā tiek piedāvāta kafija, tēja, sulas un svaigā produkcija. “Kūku lāde” piedāvā plašu izstrādājumu klāstu: saldie konditorejas izstrādājumi (kūkas, dažādas smalkmaizītes, bezē, “cielaviņas”, zaķauši, saldās bumbiņas, groziņi, ķirbīšu kūciņas, kārtainie ābolu radziņi u. c. gardumi); dažādi sāļie izstrādājumi (garās picas, speķarauši, sāļie kļiņģeri ar šķiņķa un siera pildījumu u. c.); ierauga maize ar sēkliņām, kā arī deserti, salāti un zupas.

Piedāvājums tiek papildināts un piemērots katrai sezonai vai svētkiem. Kristīne saka, ka katru dienu viņai ir jauna ideja, ko ir vēlme izmēģināt. Viņa labprāt izmanto pašu audzētos vai ievāktos lauku labumus, un ik gadu dodas lasīt purva dzērvenes. Zemenes audzē paši, un šogad pirmo reizi tās mēģināja audzēt maisos. Pārējās izej-

vielas pēc iespējas cenšas iegādāties no vietējām lauku saimniecībām.

Produkciju var iegādāties “Kūku lādes” konditorejā-kafejnīcā, veikt individuālus pasūtījumus, un arī ik pa laikam vietējos tirdziņos, īpaši Ziemassvētku laikā, kad piedāvājumā ir dažādas piparkūkas un citi gardumi. Jau otro gadu Kristīne un Arnis ieplānojuši iespēju piedalīties Baltijas lielākajā Ziemassvētku tirdziņā Ķīpsalā (Rīgā), kas notiks no 12. līdz 14. decembrim.

Iedvesma un atslodzes brīži

Konditoreja ir ne tikai Kristīnes ģimenes nodarbošanās, bet arī radošuma izpausme. Patiesā vērtība un iedvesma jūtama tad, kad tiek īstenota kāda jauna ideja. Pamatoti un godam pelnīti 2023. gadā Dienvidkurzemes novada pašvaldība viņu godināja kā “Jauno uzņēmēju 2023”. Kristīne uzsver, ka ļoti svarīga ir iespēja izrauties no ceptuves, doties ceļojumā vai vienkārši padarīt darbus dārzā – tie ir nenovērtējami atslodzes brīži.

Mūsdienās neapstrīdama ir sociālo tīklu nozīme, kur reti kurš neizmanto iespēju “laikot”, “šērot” to, kas patīk – tas ir svarīgi. Tomēr tajā pašā laikā bieži aizmirstam, ka īstais atbalsts mazajiem māj-

ražotājiem nav tikai virtuāls. Tas ir reāls pirkums, izvēle par labu vietējam ražotājam, kurš ar savām rokām un sirdi rada to, kas nonāk uz mūsu galda vai dāvanā kādam citam. Katrs iegādātais kļiņģeris, kūciņa vai maize ir ne tikai gardums, bet arī ieguldījums cilvēka darbā, ģimenes uzņēmumos un vietējā ekonomikā.

Aleksejs KAČANOVŠ,
LLKC Liepājas konsultāciju
biroja vadītājs
e-pasts:
aleksejs.kacanovs@llkc.lv
tālr. 27843096

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads,
LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapa” var abonēt
Latvijas Pastā,
abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

